

Kauguru pagasta vēsture hronoloģiskā secībā

Atrodoties uz somugru un baltu cilšu izplatības robežas, novada teritorija līdz 13. gs. – ietilpst Tālavas valstī. Vienu no tās pilīm Pekas kalnā vēsturnieki uzlūko kā iespējamo Beverīnu.

Ap 1208 – Tālavas latgaļu kara savienības līguma slēgšana ar vācu Zobenbrāļu ordeni. Vācieši iegūst tiesības celt vairākas nocietinātas pilis latgaļu novados.

1214 – vīlušies Zobenbrāļos, tālavieši slēdz līgumu ar bīskapu Albertu.

1215 – igauņu nonāvēts Tālavas valdnieks Tālivaldis.

1216 - Beverīnas nodedzināšana.

1224 – vācieši atzīst Pliskavas tiesības uz pareizticības mesliem Tālavā.

Ordeņa laikos līdz 1561 – Valmieras pils novadā.

1557 – ar krievu un tatāru armiju iebrukumu sākas 25 gadus ilgstošais Livonijas karš.

1622 – Vidzemi iekaro zviedri, kuru rokās tā ir līdz 1710. gadam. Tā laika dokumenti uzrāda Mūrmuižas Ūdrenes vaku ar Kauguru ciemu.

1635 – tiek ierīkota Kauguru muiža.

1638 – revīziju aktis min Gaides māju.

1681 – rakstos atzīmēta pārceltuve pār Gauju pie Valmieras.

1693 – Lejas Eniņa Krišjānis meklē taisnību pie Zviedrijas karaļa Kārļa XI.

1700 – sākas Lielais ziemeļu karš, kas ilgst 21 gadu. Novadā, par kuru krievu karavadonis Šeremetjevs caram ziņo, ka te neesot vairs ko postīt, ļaudis no posta un vajāšanām patveras purvos un mežos.

1709 – 1710 – bads un mēris Vidzemē. Nu tā ir cara Pētera rokās.

1729 – 1730 – pirmo hernhūtiešu ierašanās no Saksijas.

1765 – Brāļu draudzes saiešanas nama izveide Gaides mājā.

18. gs. pēdējā ceturksnī ceļ Kauguru kungu māju.

1802 – Kauguru zemnieku nemieri.

Pēdējo reizi rediģēts 2011.gadā.

1825 – uzvārdu došana apkārtnes zemniekiem.

1865 – pārceltuves vietā tilts pār Gauju.

1872 – dziedāšanas biedrības „Dziesmu rota” – Valmieras Latviešu biedrības priekšteces – dibināšana Kauguros.

Ap 1875 – Kauguru muiža smilšainās zemes Gaujas krastā sadala ceturtdaļhektāra lielos gabalos un par 12 – 16 sudraba rubļiem gadā iznomā Valmieras amatniekiem un strādniekiem ar noteikumu, ka tie triju gadu laikā jāapjož ar žogiem un jāceļ dzīvojamie nami. Sāk veidoties Pārgaujas apdzīvotā vieta, kas administratīvi pakļauta Kauguru pagastam.

7. jūnijā 1883. g., pēc Austriņa kronikas, Kauguru vērī notikuši apriņķa dziesmu svētki, kā domājams, pirmie – tāds ieraksts vecā pagasta kultūras dzīves aprakstā.

1886 – sākas Rīgas – Pleskavas dzelzceļa izbūves darbi. Līnija šķērso pagastu (Kārlieņu).

1898 – sākums Kauguru lauksaimniecības biedrībai.

1907 – Kauguriešu Jaunpilsētas (Pārgaujas) ugunsdzēsēju nodaļas dibināšana (1910. – uzceļ „špricmāju”).

1909 – Kauguru pagastā sākušies būvdarbi „mazbānīša” līnijas Smiltene – Ainaži posma izveidei. Satiksmi atklāj 1912. gada augustā, bet pēdējais vilciena sastāvs no Valmieras uz Smiltēni devies 1971. gada aprīlī.

1910 – uzceļ lauksaimniecības biedrības namu Pārgaujā, Stacijas ielā.

1921 – daļa Kauguru pagasta zemju (Pārgauja un Kārlieņa) pievienota Valmierai.